

دستورالعمل

حمایت از ایجاد، توسعه فعالیت و اعتباربخشی به
مراکز هم‌آفرینی

ماده ۱- مقدمه

با عنایت به ضرورت تقویت و توسعه زیست‌بوم نوآوری کشور و به‌منظور تدوین یک ساختار واحد و نظام‌مند برای حمایت معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان رییس‌جمهور از مراکز هم‌آفرینی، بررسی، ارزیابی و اعطای گواهی صلاحیت، ساماندهی و حمایت هدفمند از مراکز مستعد در شکل‌گیری و توسعه محصولات و خدمات فناورانه و دانش‌بنیان، دستورالعمل حمایت از ایجاد، توسعه فعالیت و اعتباربخشی به مراکز هم‌آفرینی به شرح ذیل جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.

ماده ۲- تعاریف و اختصارات

۱. معاونت: منظور "معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری" است.
۲. دفتر: منظور "دفتر توسعه زیرساخت‌های زیست‌بوم نوآوری" است.
۳. نهاد موسس: یک یا چند بنگاه اقتصادی که مرکز هم‌آفرینی ذیل حمایت و در یکی از زیرساخت‌های متعلق به آن‌ها یا سایر مراکز تشکیل، و با محوریت آن‌ها مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد.
۴. مرکز هم‌آفرینی: این مراکز با موضوع فعالیت و ظرفیت‌های سخت‌افزاری، نرم‌افزاری و مغزافزاری نهاد موسس فعالیت نموده که با اشتراک‌گذاری زیرساخت‌ها و قابلیت‌هایی مانند منابع، سرمایه‌گذاری، فناوری، تأمین‌کنندگان و توزیع‌کنندگان؛ فرآیند توسعه نمونه اولیه، تست و آزمون، اخذ مجوزهای لازم، تولید، تجاری-سازی و فروش محصول را در قالب یکی از مدل‌های مشارکتی و سرمایه‌گذاری مشخص، پیگیری می‌نماید.
۵. توسعه محصول جدید (NPD): فرآیندی است که همه مراحل و فعالیت‌ها برای توسعه محصولات جدید را شامل می‌شود. این فرآیند از مراحل اولیه شکل‌گیری، تا آماده‌شدن محصول برای تجاری‌شدن و عرضه به بازار ادامه دارد.
۶. توسعه خدمت جدید (NSD): مجموعه فعالیت‌هایی است که منجر به تغییر و اصلاحات جزئی یا کلی در ارائه خدمت به قسمت‌های مختلف بازار می‌شود. این فعالیت‌ها ممکن است به مرحله‌ای مانند خلق ایده، توسعه و اجرا، دسته‌بندی شوند.

ماده ۳- وظایف و اختیارات دفتر

۱. سیاستگذاری، راهبری و نظارت بر فرآیند ایجاد و فعالیت مراکز هم‌آفرینی؛
۲. تعیین شاخص‌ها، اوزان و سایر شرایط و استانداردهای لازم برای اعتباربخشی مراکز هم‌آفرینی؛
۳. نظارت و ارزیابی مستمر مراکز دارای گواهی صلاحیت؛
۴. بازنگاری و به‌روزرسانی دستورالعمل و شاخص‌های ارزیابی؛
۵. تهیه و به‌روزرسانی بسته‌های حمایتی مادی و معنوی؛
۶. حمایت از توسعه تعاملات مراکز دارای صلاحیت با سایر ارگان‌های دولتی و خصوصی؛

ماده ۴- اهداف مراکز هم‌آفرینی

۱. به اشتراک‌گذاری ظرفیت‌های مازاد و بدون استفاده خط تولید جهت تولید محصولات و خدمات جدید؛

۱. New Product Development (NPD)
۲. New Service Development (NSD)

۲. ایجاد یک فضای تعاملی با اشتراک گذاری ظرفیت‌ها و قابلیت‌ها مانند منابع، سرمایه‌گذاری، فناوری، خط تولید، تأمین‌کنندگان و توزیع‌کنندگان؛
۳. کمک به شکل‌گیری، توسعه، تولید و تجاری‌سازی محصولات و خدمات جدید با سرعت بالاتر و ریسک کمتر؛
۴. افزایش حضور موثر بخش خصوصی در زیست‌بوم نوآوری و تقویت ارتباط سرمایه‌گذاران، تولیدکنندگان و فناوران؛
۵. هم‌افزایی در راستای کاهش هزینه عملیاتی شکل‌گیری و تولید محصولات و خدمات جدید و تقاضامحور؛

ماده ۵- خدمات قابل ارائه در مراکز هم‌آفرینی

۱. به اشتراک گذاری ظرفیت‌های منابع انسانی فنی و تخصصی؛
۲. به اشتراک گذاری ظرفیت‌های مشاوره، منتورینگ کسب و کار و بازار و منتورینگ فنی؛
۳. به اشتراک گذاری قابلیت‌های طراحی، برندینگ، قیمت گذاری و بازاریابی؛
۴. همکاری در اخذ مجوزها و استانداردهای لازم؛
۵. به اشتراک گذاری تجهیزات و فضاهای اداری، تخصصی، فبلب، کارگاهی و آزمایشگاهی؛
۶. به اشتراک گذاری ظرفیت خط تولید (در مقیاس آزمایشگاهی، نیمه صنعتی و صنعتی) و شبکه توزیع، برای توسعه، تولید و تجاری‌سازی محصولات و خدمات جدید؛
۷. به اشتراک گذاری پتانسیل‌های زنجیره تامین و شبکه ارتباطی با دستگاه‌ها و نهادهای دولتی و خصوصی؛
۸. به اشتراک گذاری کلیه امکانات و زیرساخت‌های لازم جهت تکمیل فرآیند توسعه نمونه اولیه، تست و آزمون، اخذ مجوزهای لازم، تولید، تجاری‌سازی و فروش محصولات و خدمات جدید؛

ماده ۶- شرایط و معیارهای ایجاد و فعالیت مراکز هم‌آفرینی

الف- فعالیت مرکز از طریق به اشتراک‌گذاری زیرساخت‌ها و تجهیزات موجود

در صورتی که توسعه و تولید محصولات و خدمات جدید نیاز به ایجاد و تجهیز زیرساخت مجزا نبوده و با به اشتراک‌گذاری ظرفیت‌های فعلی نهاد موسس امکان‌پذیر باشد، مرکز هم‌آفرینی با رعایت شرایط ذیل، در همان زیرساخت نهاد موسس فعالیت می‌کند:

۱. وجود و اختصاص فضای آزمایشگاهی، کارگاهی و فب لب جهت توسعه نمونه اولیه (میزان فضای لازم حسب مورد به تشخیص دفتر)؛
۲. وجود و اختصاص منتورهای تخصصی، تکنسین و مهندسین فنی و سایر منابع انسانی لازم در حوزه‌های تخصصی فعالیت مرکز؛
۳. وجود و اختصاص ظرفیت مازاد خط تولید جهت تولید نیمه صنعتی و صنعتی (میزان ظرفیت لازم حسب مورد به تشخیص دفتر)؛

ب- فعالیت مرکز از طریق ایجاد زیرساخت و تامین تجهیزات جدید

در صورتی که توسعه و تولید محصولات و خدمات جدید نیاز به ایجاد زیرساخت و تامین تجهیزات مجزا بوده و با ظرفیت‌های فعلی نهاد موسس امکان‌پذیر نباشد، زیرساخت فیزیکی مراکز هم‌آفرینی می‌توانند با رعایت شرایط ذیل در یک مکان مجزا ایجاد شود:

۱. ایجاد مرکز در یکی از زیرساخت‌های فیزیکی آماده متعلق به نهاد موسس یا سایر نهادها و بهره‌برداری آن با محوریت نهاد موسس؛
- تبصره ۱: در صورت ایجاد مرکز هم‌آفرینی در زیرساخت‌های متعلق به سایر نهادها، ارائه قرارداد بهره‌برداری توسط نهاد موسس، به مدت حداقل (۵) سال لازم است.
۲. اختصاص مکان با زیرساخت، دسترسی و کاربری متناسب با فعالیت آزمایشگاه، کارگاه، فاب لب و خطوط تولید نیمه صنعتی و صنعتی؛
۳. تجهیز و راه اندازی آزمایشگاه، کارگاه و فاب لب جهت توسعه نمونه اولیه (میزان فضای لازم حسب مورد به تشخیص دفتر)؛
۴. اختصاص منتورهای تخصصی، تکنسین و مهندسين فنی و سایر منابع انسانی لازم در حوزه‌های تخصصی فعالیت مرکز؛
۵. تجهیز و راه‌اندازی خط تولید جهت تولید نیمه صنعتی و صنعتی (میزان ظرفیت لازم حسب مورد به تشخیص دفتر)؛
- تبصره ۲: در صورت نیاز به تامین تجهیزات و خطوط تولید جدید، موارد مذکور باید حداقل دارای یکی از شرایط زیر باشند:

- الف- پیشرفته بودن و دارا بودن سطح بالای دانش فنی و الزامات کاربری بسیار تخصصی؛
- ب- عدم دسترسی راحت به تجهیزات در منطقه فعالیت؛
- ج- هزینه بالای تامین تجهیزات برای سایر شرکت‌های نوپا، فناور و دانش‌بنیان؛
- د- تقاضای و نیاز بالای شرکت‌های نوپا، فناور و دانش‌بنیان منطقه به تجهیزات؛
- ه- وجود بازار قابل توجه برای محصولات و خدمات جدید منتج از مرکز؛
- و- سایر موارد با ذکر ادله توجیهی توسط متقاضی؛

ج- شرایط و ویژگی‌های نهاد موسس

۱. شناخت نیازهای فناورانه و ارائه چشم انداز جهت توسعه محصول و خدمت جدید در صنعت مربوطه؛
۲. قدرت تعامل، شبکه‌سازی و آشنا به ظرفیت‌ها و مزیت‌های اقتصادی منطقه؛
۳. وجود زنجیره تامین و شبکه‌های ارتباطاتی قوی با نهادهای مالی، شرکای تجاری، نهادهای نظارتی و حاکمیتی؛
۴. وجود ظرفیت لازم جهت پیگیری و اخذ مجوزها و استانداردهای مورد نیاز برای تولید و فروش محصولات و خدمات جدید؛
۵. وجود برند شناخته شده، شبکه توزیع و بازار مناسب در حوزه تخصصی؛
۶. توانایی مدیریت مالی و سرمایه‌گذاری لازم جهت شکل‌گیری و توسعه محصولات و خدمات جدید؛
۷. دارا بودن برنامه راهبردی و مدل اقتصادی برای تحقق و دستیابی به اهداف (شامل: برنامه زمانبندی جهت توسعه مشارکتی محصولات و خدمات جدید؛ محدوده محصولات و خدمات جدید شامل مشخصات، بازار، مشتریان و ...؛ شبکه سرمایه‌گذاران و همکاران؛ نحوه مشارکت و سرمایه‌گذاری؛ پیش‌بینی و برآورد هزینه‌ها با تعیین سهم آورده هر یک از شرکاء؛ مدل درآمدزایی و ...)؛

ماده ۷- مدل همکاری نهاد موسس با تیمها و شرکتهای دانش بنیان و فناوری

نحوه همکاری مرکز با تیمها و شرکتهای دانش بنیان و فناوری در قالب مدل های ذیل می باشد:

- الف-انجام تمام یا بخشی از فرآیند توسعه نمونه اولیه، تست و آزمون، اخذ مجوزهای لازم، تولید، تجاری سازی و فروش محصول با به اشتراک گذاری کلیه ظرفیتهای سخت افزاری، نرم افزاری و مغزافزاری نهاد موسس، در قالب یکی از مدل های مشارکتی و سرمایه گذاری مشخص نهاد موسس با تیمها و شرکتهای دانش بنیان و فناوری؛
- ب- بهره برداری تیمها و شرکتهای دانش بنیان و فناوری صرفاً از تجهیزات و خط تولید مستقر در مرکز، طی قرارداد و با تعرفه مشخص؛

ماده ۸- نحوه اعطای گواهی صلاحیت و حمایت از مراکز هم آفرینی

۱. جزییات شاخص های ارزیابی عملکرد و نحوه امتیازدهی، به صورت سالانه توسط دفتر تعیین و اعلام می شوند.
۲. به مراکز هم آفرینی در حال بهره برداری در صورت صلاحیت متقاضی، کسب شرایط ماده (۶) و ارائه گزارش عملکردی از کمیت و کیفیت ظرفیتهای و خدمات مرکز، خروجی ها و دستاوردهای فعالیت در مرکز، گواهی صلاحیت با مدت اعتبار (۲) ساله توسط معاونت اعطا می شود.
۳. تمدید گواهی صلاحیت، بر اساس نتایج ارزیابی ادواری صورت می گیرد.
۴. مراکز هم آفرینی دارای گواهی صلاحیت، جهت اخذ مجوز دانش بنیانی به معاونت توسعه شرکتهای دانش بنیان معرفی می شوند.
۵. هر مرکز هم آفرینی می تواند در یک بازه زمانی (۱) ساله، فقط (۱) بار درخواست ارائه گواهی صلاحیت را به دفتر ارائه نماید. در صورت عدم کسب امتیازات لازم، مراکز هم آفرینی حداکثر (۲) ماه فرصت خواهد داشت تا نسبت به تکمیل مستندات و ارتقاء شرایط متناسب با ملاکها و معیارهای ارزیابی، جهت تکمیل فرآیند بررسی اقدام نماید.
۶. دفتر جهت نظارت بر حسن اجرای فعالیت مراکز هم آفرینی دارای گواهی صلاحیت و بازرسی ادواری از آنها، در صورت نیاز، از ظرفیت کارگزاران منتخب بهره گیری می نماید.
۷. نحوه ی حمایت از مراکز هم آفرینی دارای گواهی صلاحیت به صورت سالانه توسط دفتر تدوین و ابلاغ خواهد شد.
۸. مراکز هم آفرینی در مرحله ی تاسیس که متقاضی حمایت می باشند، ظرفیتهای و توانمندیها مطابق شرایط و ضوابط ماده (۶) توسط دفتر، مورد ارزیابی قرار می گیرند.
۹. نحوه ی حمایت از مراکز هم آفرینی ارزیابی شده در مرحله ی تاسیس، به صورت سالانه توسط دفتر تدوین و ابلاغ خواهد شد.
۱۰. کلیه حمایت های مادی و معنوی معاونت از مراکز هم آفرینی پس از بررسی و ارزیابی متقاضیان مطابق این دستورالعمل، صورت می گیرد. هرگونه حمایت معاونت منوط به مشارکت مالی سایر ذی نفعان و شرکاء، قرار گرفتن موضوع مراکز هم آفرینی متقاضی در اولویتهای معاونت، وجود طرح توجیهی و طرح کسب و کار خواهد بود.
۱۱. در صورت وجود سابقه همکاری نهاد موسس با معاونت، مطلوبیت عملکرد گذشته نیز مورد بررسی و ارزیابی قرار می گیرد.

تبصره: در صورت حمایت معاونت از ایجاد زیرساخت و تجهیز مراکز هم‌آفرینی، اولویت استقرار تیم‌ها و تعرفه ارائه خدمات، توسط معاونت مشخص می‌شود.

ماده ۹- شرایط ابطال گواهی صلاحیت

۱. موارد زیر موجب ابطال گواهی صلاحیت مراکز هم‌آفرینی می‌شود:
 - ۱-۱- احراز عدم اصالت و صحیح بودن مدارک ارائه شده؛
 - ۲-۱- صدور حکم محکومیت کیفری برای نهاد موسس؛
 - ۳-۱- عدم اعلام تغییرات اساسی مرکز هم‌آفرینی به دفتر، که منجر به کاهش چشمگیر کیفیت خدمات آن شود؛
 - ۴-۱- عدم همکاری در بازدیدها و عدم ارائه گزارشات ادواری به دفتر؛
 - ۵-۱- عدم پایبندی به طرح کسب و کار و مدل توسعه‌ای و مالی ارائه شده؛
۲. در صورت اعتراض به ابطال گواهی، مراکز هم‌آفرینی حداکثر ظرف (۱۵) روز کاری پس از صدور ابلاغ لغو، می‌توانند اعتراض خود را با ذکر دلایل و مستندات به دفتر ارائه نمایند. دفتر نتیجه بررسی را ظرف مدت (۲۰) روز کاری به متقاضی اعلام می‌نماید.
۳. در صورت ابطال گواهی، کلیه قراردادهای منعقد با مرکز هم‌آفرینی کان لم یکن تلقی می‌گردد و نهاد موسس موظف است حمایت‌های مالی دریافتی را عودت نماید.
۴. در صورت ابطال گواهی، متقاضیان تا (۲) سال نمی‌توانند درخواست مجدد گواهی را ارائه نمایند.

ماده ۱۰ - فرآیند اجرایی

۱. متقاضیان موظف به ارائه مستندات و مدارک مورد نیاز، از طریق سامانه مربوطه به دفتر می‌باشند.
۲. دفتر جهت ارزیابی درخواست متقاضیان، در صورت لزوم از ظرفیت کارگزاران، ستادهای تخصصی معاونت و سایر کارشناسان و صاحب‌نظران بهره‌گیری می‌نماید.

این دستورالعمل در (۱۰) ماده و (۳) تبصره در تاریخ ۱۴۰۲/۵/۲۸ به تایید معاون علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان رییس جمهور رسید و از تاریخ ابلاغ لازم الاجرا می‌باشد.